

Videnskabelig Leder

## Danish Medical Journal og kontroverser i medicin

Jens Peter Gøtze<sup>1, 2</sup> & Thomas Benfield<sup>1, 3</sup>

1) Videnskabelig redaktion, Ugeskrift for Læger/Danish Medical Journal, 2) Afdeling for Klinisk Biokemi, Københavns Universitetshospital – Rigshospitalet, 3) Infektionsmedicinsk Afdeling, Københavns Universitetshospital – Hvidovre Hospital

Ugeskr Læger 2025;187:V205205. doi: 10.61409/V205205

Vi har vi valgt et nyt fokus for en kommende serie inviterede oversigtsartikler i Danish Medical Journal, som vi kalder for »Controversies in medicine«. Meget inden for lægevidenskabelig forskning er i sagens natur kontroversielt på et eller andet tidspunkt, indtil det ikke længere er det og enten opgives eller implementeres. Medicinsk forskning har gennem tiderne været præget af store kontroverser, som enten har skubbet et felt videre eller sat en stopper for bestemte idéer. I Danmark skabte f.eks. indførelsen af brystkræftscreening i 1990'erne en heftig debat: Risikoen for overdiagnostik blev vejet op mod potentialet for livsforlængelse. Efter flere års uenighed blev programmet implementeret i Danmark og står i dag som et eksempel på, at kontroversen bidrog til at skærpe kravene til evidens. Omvendt førte kontroversen om brug af højdosiskemoterapi med knoglemarvstransplantation til behandling af brystkræft i 1980'erne til en afvisning. Metoden viste sig risikabel og uden dokumenteret effekt og blev derfor opgivet. Senest har den kontroversielle brug af psykiatrisk tvang igen sat fokus på forholdet mellem patientsikkerhed og selvbestemmelse. Disse få eksempler viser, at kontroverser sjældent er blot spildte ord: De fungerer som en væsentlig lakmustræ for både evidens og etik, uanset om resultatet senere bliver implementeret eller afviklet.

For at komme godt i gang med temaet har vi inviteret en række forskere til at skrive i denne nye oversigtsserie, og det første konkrete bidrag handler om den [markante ulighed i spørgsmålet om adgang til sundhedsydelser, der stadigvæk er en trist sandhed for mange patienter med psykiatrisk sygdom](#) [1]. Mange læger vil nok kunne nikke genkendende til skævheden. Man kan sige, at emnet i mindre grad er kontroversielt i sig selv, men at vejen til løsninger bestemt indeholder væsentlige kontroverser. For som forfatterne til oversigten konkluderer, skal der jo gøres noget. Hvem skal gøre hvad, og hvordan får man de relevante personer ind i et konkret spor for at løse det – ud over at se med på uligheden?

Med udtrykket kontroversielt ønsker vi ikke at provokere. Men når noget ikke er entydigt, vil det

selvfølgelig kunne fremstå provokerende for nogle læsere. Vores egentlige ønske med serien er at få rejst relevante spørgsmål med et håb om at kunne bidrage bare lidt til fremtidens løsninger. Vi tror på, at løsninger bedst udarbejdes på et fagligt oplyst grundlag. Det er vinklen ind til serien med håbet om, at oversigterne skaber interesse for områderne. Dernæst kan serien måske medvirke til en åben debat i den kliniske hverdag i et ordentligt format. Serien dækker også bredt. Som det ser ud lige nu, skal vi rundt om flere aspekter inden for psykiatrien; vi skal genbesøge en omstridt kræftmarkør (PSA), og vi skal mindes om, at de fleste kliniske afprøvninger slet ikke er foretaget hos kvinder. Dertil kommer oversigter om forskningsmeritering og dennes nuværende metrikker og ikke mindst de stigende problemer med AI-genererede forskningsartikler.

Danish Medical Journal ([www.ugeskriftet.dk/DMJ](http://www.ugeskriftet.dk/DMJ)) er et »open access«-, engelsksproget tidsskrift under Lægeforeningen. Tidsskriftet publicerer fagfællebedømte originalartikler inden for det medicinske felt i bredeste forstand, ligesom vi publicerer oversigter af relevans for nutidens læger. Ud over at artikler publiceret i Danish Medical Journal står for sig selv og er indekseret til PubMed, bringes udvalgte artikler også parallelt i Ugeskrift for Læger, hvor den danske lægestand generelt læser med. Synligheden er derfor stor i national sammenhæng: Danish Medical Journal har i gennemsnit 11.000 visninger om måneden, hvor langt de fleste læsere finder tidsskriftet gennem de store søgemaskiner snarere end gennem f.eks. PubMed. Således læses Danish Medical Journal af mange andre end læger, hvilket antyder, at tidsskriftet har en gennemslagskraft ud over de vanlige metriske mål for videnskabelige tidsskrifter i almindelighed.

**Korrespondance** *Jens Peter Gøtze*. E-mail: [jens.peter.goetze@regionh.dk](mailto:jens.peter.goetze@regionh.dk)

**Publiceret dato**

**Interessekonflikter** JPG oplyser økonomisk støtte fra eller interesse i Novo Nordisk. TB oplyser økonomisk støtte fra eller interesse i Novo Nordisk Fonden, Preben og Anna Simonsens Fond, GSK, Pfizer, Gilead Sciences, MSD Danmark, Seqirus UK Limited, Janssen Pharmaceuticals, AstraZeneca, Moderna, Sanofi, Strategies and Treatments for Respiratory Infections & Viral Emergencies, Bavarian Nordic. Begge forfattere har indsendt ICMJE Form for Disclosure of Potential Conflicts of Interest. Disse er tilgængelig sammen med lederen på [ugeskriftet.dk](http://ugeskriftet.dk)

**Artikelreference** Ugeskr Læger 2025;187:V205205

doi 10.61409/V205205

**Open Access** under Creative Commons License [CC BY-NC-ND 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/)

## REFERENCER

1. Polcwiartek C, Nielsen RE. Reducing excess mortality in severe mental illness – a narrative review. *Dan Med J*. 2025;72(9):A06250510. <https://doi.org/10.61409/A06250510>, <https://ugeskriftet.dk/dmj/reducing-excess-mortality-severe-mental-illness-narrative-review>